

Iekšējā trauksmes celšanas sistēma Latvijas Neredzīgo bibliotēkā

Lai sabiedrības interesēs veicinātu trauksmes celšanu par pārkāpumiem un nodrošinātu trauksmes celšanas mehānismu izveidi un darbību, kā arī pienācīgu trauksmes cēlēju aizsardzību, ir pieņemts **Trauksmes celšanas likums**. Tas stājas spēkā 2019.gada 1.maijā.

Kārtību, kādā LNerB var iesniegt un tiek izskatīti trauksmes cēlēju ziņojumi, nosaka Latvijas Neredzīgo bibliotēkas direktores apstiprināta **Trauksmes celšanas kārtība Latvijas Neredzīgo bibliotēkā**.

Kur vērsties par trauksmes celšanas jautājumiem?

LNerB atbildīgā persona trauksmes celšanas jautājumos ir bibliotekāre-sociālo mediju speciāliste Ieva Jēkabsons (tālr.:67521388, e-pasts: trauksme@neredzigobiblioteka.lv), kuru aizvieto Metodikas nodaļas vadītāja Vija Circāne (tālr.: 67521388, e-pasts: trauksme@neredzigobiblioteka.lv).

Atbildīgā persona:

- ✓ vērtē saņemto trauksmes cēlēju ziņojumu pirmšķietamu atbilstību trauksmes celšanas pazīmēm;
- ✓ nodrošina ziņojumu pseidonimizāciju;
- ✓ ved trauksmes cēlēju ziņojumu reģistru un organizē to apriti;
- ✓ informē trauksmes cēlēju par ziņojuma izskatīšanas gaitu;
- ✓ konsultē par trauksmes celšanas sistēmu LNerB.

Kas ir trauksmes cēlējs?

Trauksmes cēlējs ir **fiziska persona**, kura sniedz informāciju par **iespējamu pārkāpumu**, kas var kaitēt **sabiedrības interesēm**, ja persona šo informāciju **uzskata par patiesu** un tā gūta, veicot **darba pienākumus** institūcijā, kurā noticis pārkāpums, vai dibinot tiesiskās attiecības, kas saistītas ar darba pienākumu veikšanu.

Par kādiem pārkāpumiem var celt trauksmi?

Likums nosaka, ka trauksmi var īpaši par šādiem pārkāpumiem:

- ✓ amatpersonu bezdarbību, nolaidību vai ļaunprātīgu dienesta stāvokļa izmantošanu;
- ✓ korupciju;
- ✓ krāpšanu;
- ✓ publiskas personas finanšu līdzekļu vai mantas izšķērdēšanu;
- ✓ izvairīšanos no nodokļu nomaksas;
- ✓ sabiedrības veselības, būvniecības, vides, pārtikas, darba drošības, sabiedriskās kārtības apdraudējumu;
- ✓ cilvēktiesību pārkāpumu;
- ✓ pārkāpumu publisko iepirkumu jomā;

- ✓ pārkāpumu finanšu un kapitāla tirgus sektorā;
- ✓ konkurences tiesību pārkāpumu.

Kas nav uzskatāms par trauksmes celšanu?

- ✓ apzināta nepatiesu ziņu sniegšana;
- ✓ valsts noslēpumu saturošas informācijas izpaušana;
- ✓ ziņošana tikai par personīgu interešu aizskārums, nevis pārkāpumu, kas skar kādu sabiedrības grupu;
- ✓ tādu ziņu sniegšana, kas nav gūtas saistībā ar trauksmes cēlēja profesionālo darbību;
- ✓ juridiskas personas iesniegts trauksmes celšanas ziņojums.

Kā noformēt trauksmes cēlēja ziņojumu?

Ziņojumu vislabāk sagatavot, aizpildot **Trauksmes cēlēja ziņojuma veidlapu**. Ziņojumu var iesniegt arī iesnieguma formā, norādot, ka tas ir trauksmes cēlēja ziņojums.

Trauksmes cēlējs ziņojumā norāda savu vārdu, uzvārdu, personas kodu un kontaktinformāciju.

Lai trauksmes cēlējs varētu saņemt likumā paredzētās aizsardzības garantijas un varētu notikt likumīga tā personas datu apstrāde, ziņojumam ir jābūt parakstītam (pašrocīgi vai ar drošu elektronisko parakstu, ja to iesniedz elektroniski).

Kur iesniegt trauksmes cēlēja ziņojumu?

Trauksmes cēlējs ziņojumu var iesniegt šādos veidos, attiecīgi norādot, ka sūtījums ir trauksmes cēlēja ziņojums:

- ✓ ievietojot to LNERB telpās speciāli šādiem ziņojumiem izveidotā pastkastē;
- ✓ nosūtot to uz īpaši trauksmes ziņojumu saņemšanai izveidotu e-pasta adresi trauksme@nerdzigobiblioteka.lv;
- ✓ ziņojot mutiski atbildīgajai personai.

Visi šādi iesniegtie ziņojumi nonāk pie LNERB atbildīgās personas trauksmes celšanas jautājumos.

Kas izvērtē ziņojumu?

Trauksmes cēlēja ziņojumu sākotnēji skata atbildīgā persona, pirmšķietami vērtējot tā atbilstību Trauksmes celšanas likumā noteiktajām trauksmes celšanas pazīmēm. Ja atbildīgā persona atzīst iesniegumu par LNERB kompetencē esošu trauksmes cēlēja ziņojumu, tad tajā aizklāj datus, kas var atklāt iesniedzēja identitāti, un piešķir tam pseidonīmu.

Pseidonimizētu ziņojumu atbildīgā persona nodod LNERB direktorei, kas lemj par tā tālāku virzību un nosaka, kurš LNERB izskatīs ziņojumu pēc būtības. Atbildīgā persona par ziņojuma izskatīšanas gaitu trauksmes cēlēju informē rakstveidā ne vēlāk kā divu mēnešu laikā no dienas, kad personas iesniegums atzīts par trauksmes cēlēja ziņojumu.

Kā aizsargā trauksmes cēlētājus?

Personām, kuras cēlušas trauksmi Trauksmes celšanas likumā noteiktajā kārtībā, kā arī viņu radniekiem, likums paredz pienācīgu aizsardzību, tostarp identitātes aizsardzību, aizsardzību pret trauksmes celšanas dēļ radītām nelabvēlīgām sekām, valsts nodrošinātu juridisko palīdzību, atbrīvošanu no juridiskās atbildības par trauksmes celšanu, kā arī citas aizsardzības garantijas.